

JAKUB WRÓBEL

WIELKIE BITWY W HISTORII ŚWIATA

GREAT BATTLES IN THE WORLD HISTORY

JAKUB WRÓBEL

WIELKIE BITWY W HISTORII ŚWIATA

GREAT BATTLES IN THE WORLD HISTORY

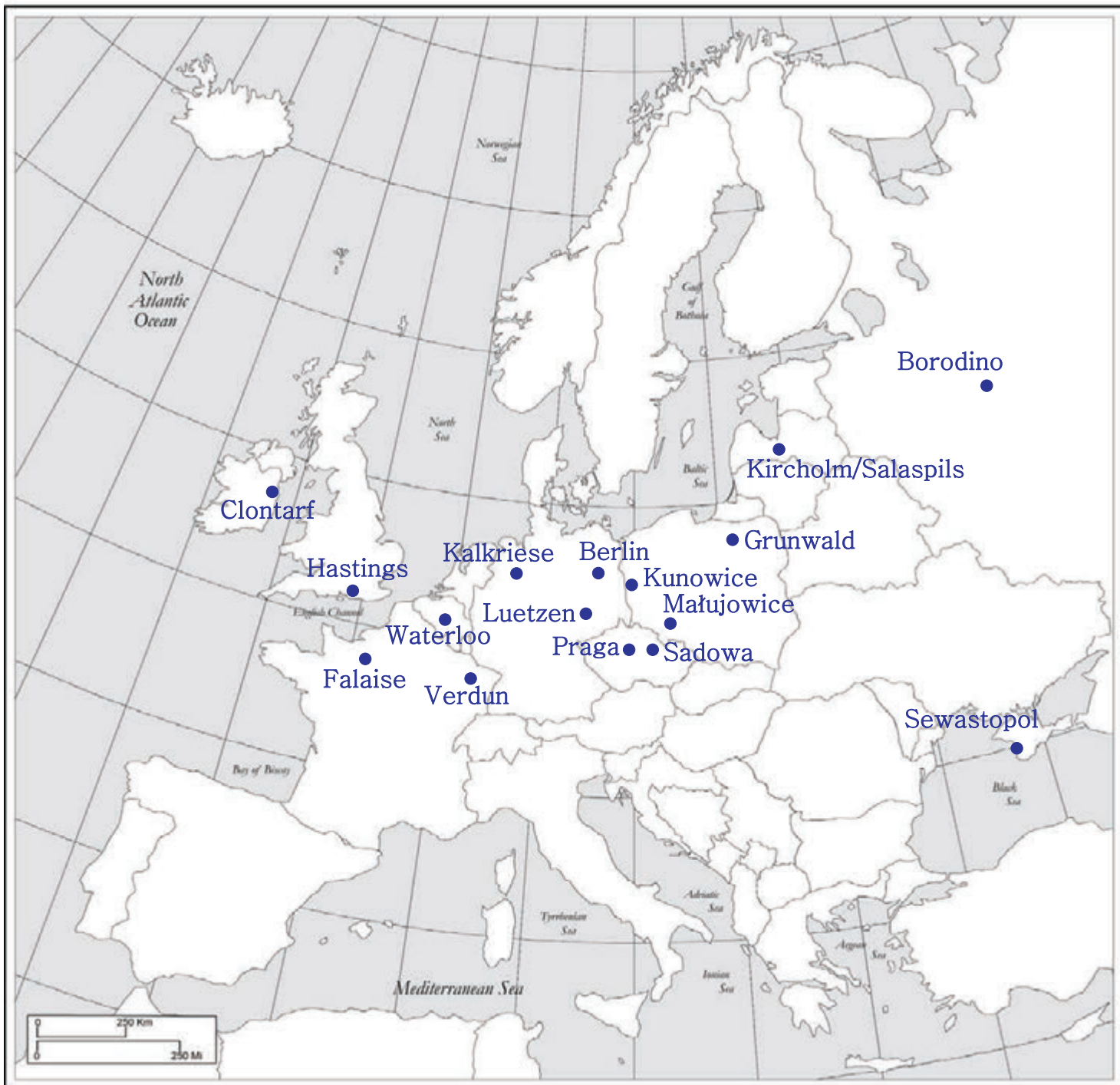

WIELKIE BITWY W HISTORII ŚWIATA

LAS TEUTOBURSKI 9 n.e.....	7
CLONTARF 1014.....	15
HASTINGS 1066.....	21
GRUNWALD 1410.....	27
KIRCHOLM 1605.....	33
BIAŁA GÓRA 1620.....	39
LUETZEN 1632.....	47
MAŁUJOWICE 1741.....	53
KUNOWICE 1759.....	59
SARATOGA 1777.....	65
BORODINO 1812.....	71
WATERLOO 1815.....	77
SEWASTOPOL 1855.....	85
GETTYSBURG 1863.....	93
SADOWA 1866.....	103
VERDUN 1916.....	111
ARNHEM 1944.....	121
FALAISE 1944.....	125
BERLIN 1945.....	133
HAMBURGER HILL 1969.....	141

GREAT BATTLES OF WORLD HISTORY

TEUTOBURG FOREST 9 AD.....	7
CLONTARF 1014.....	15
HASTINGS 1066.....	21
GRUNWALD 1410.....	27
KIRCHOLM 1605.....	33
WHITE MOUNTAIN 1620.....	39
LUETZEN 1632.....	47
MOLLWITZ 1741.....	53
KUNERSDORF 1759.....	59
SARATOGA 1777.....	65
BORODINO 1812.....	71
WATERLOO 1815.....	77
SEVASTOPOL 1855.....	85
GETTYSBURG 1863.....	93
SADOVA 1866.....	103
VERDUN 1916.....	111
ARNHEM 1944.....	121
FALAISE 1944.....	125
BERLIN 1945.....	133
HAMBURGER HILL 1969.....	141

Miejsca w Europie opisywane w albumie
Places in Europe described in the album

Autorzy zdjęć / The authors of the photos

Jakub Wróbel
ur. 02.09.1979
w Warszawie.
Grafik i filmowiec.
Hobby: Fotografia.
Interesuje się
historią, zabytkami,
piłką nożną,
modelarstwem

Michael Samel
ur. 02.11.1963
w Hildburghausen
w Niemczech.
Pedagog.
Hobby: Fotografia.
Interesuje się
niemiecko-polsko
rosyjską-francuską
historią

Andreas Springer
Niemiecki
fotograf.
Hobby:
Fotografowanie
eventów i
rekonstrukcji
historycznych

Piotr Narloch
ur. 08.03.1973
w Poznaniu.
Mgr inżynier,
specjalista
od spraw
gazownictwa.
Hobby:
Rekonstrukcja
historyczna

Wstęp

Wybitny teoretyk wojskowości Carl von Clausewitz jest autorem słynnego motta "Pokój to zawieszenie broni między wojnami". Bywały wojny, które trwały około 100 lat jak wojna między Francją a Anglią w epoce średniowiecza, czy wojny, które trwały raptem kilka dni, jak wojna między Izraelem a państwami arabskimi zwaną wojną sześciodniową. Bitwy zaś były składowymi tychże wojen, niejednokrotnie decydowały o losach konfliktów od czasów prehistorycznych aż do czasów nam współczesnych. Pierwszą poświadczoną historycznie bitwą była bitwa pod Kadesz w 1274 roku przed naszą erą stoczona między Hetytami a Egipcjanami. Oblężenie Troi to XII wiek przed naszą erą. Wojny to okres miecza, muszkietu, karabinu maszynowego oraz broni jądrowej. Wojny a zarazem bitwy były toczone na całym globie. Staralem się wybrać takie starcia, które miały wpływ na los dziejów. Takimi bitwami były bitwy w Lesie Teutoburskim, Grunwaldem, Białą Górą, Małujowicami, Waterloo czy też Sadową. Zapraszam zatem do lektury!

Jakub Wróbel

Introduction

The outstanding military theorist Carl von Clausewitz is the author of the famous motto: "Peace is an armistice between wars". There were wars that lasted about 100 years, like the war between France and England in the Middle Ages or wars, they last only a few days, like the war between Israel and the Arabia states called the Six-Day War. Battles were components of these wars and often decided the fate of conflicts from prehistoric times to modern time. The first historically attested battle was the Battle of Kadesh in 1274 BC, fought between Hettitians and Egyptians. The siege of Troy dates back to the 12th century BC. War is the age of the sword, the musket, machine gun and nuclear weapon. Wars and battles were fought all over the globe. I tried to choose battles that influenced the fate of history. These were the battles in Teutoburg Forest, Grunwald, White Mountain, Mollwitz, Waterloo and Sadova. So I invite you to read it!

Jakub Wróbel

(Powyżej)
Rydwan
bojowy
Ramzesa II.
Takim wozem
faraon jeździł
na swoje
wojenne
wyprawy i
uczestniczył
osobiście
dowodząc
w bitwie.
(Po lewej)
Zbroja hoplity
w bitwie pod
Maratonem
w 490 roku
p.n.e. Widoczny
jest tutaj hełm
typu
korynckiego,
napierśnik,
miecz, włócznia
oraz tarcza
zwana
hoplonem

(Above)
Rameses II's
war chariot.
The Pharaoh
rode on such
a chariot on his
war expeditions
and personally
participated
in the battle.
(On the left)
Hoplite armor
of the Battle
of Marathon
in 490 BC,
Corinthian
helmet,
a breastplate,
a sword, a spear
and a shield
called *hoplon*
are visible here

BITWA W LESIE TEUTOBURSKIM WRZESIEŃ 9 r.n.e

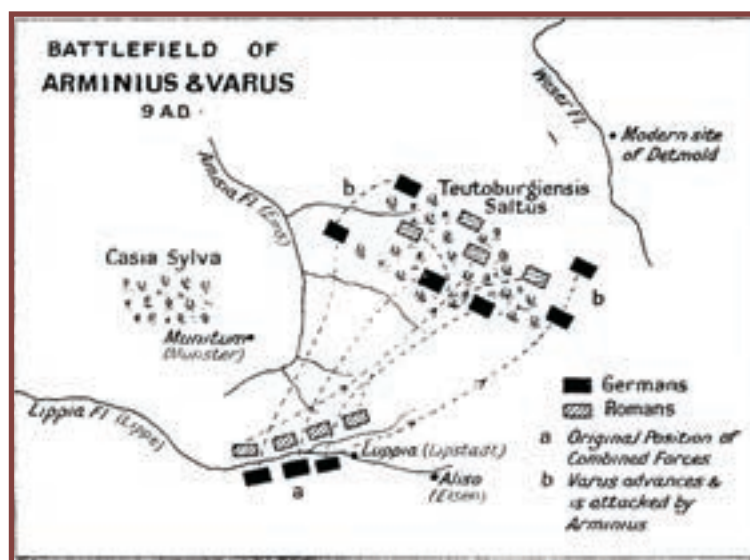
THE BATTLE IN TEUTOBURG FOREST 9 AD

Zdjęcia/photos: Jakub Wróbel

7

Cesarstwo Rzymskie/
Roman Empire
Dowódca/Commander
Publiusz
Kwintyliusz
Warus
Siły/Forces:
25 000 - 30 000
Straty/Losses:
prawie wszyscy/
almost everyone

Plemiona germańskie/
Germanic tribes
Dowódca/Commander
Arminiusz
Siły/Forces:
40 000
Straty/Losses:
nieznane/unknown

(Powyżej) Nowoczesny pawilon muzealny postawiony w 2000 roku. Park archeologiczny w Kalkriese znajduje się na terenie, gdzie rozegrała się bitwa. Pierwszych odkryć archeologicznych dokonano jednakże dopiero pod koniec lat 80-tych XX wieku. Pierwotnie sądzono, że bitwa miała miejsce w lasach niedaleko Detmold, gdzie stoi pomnik Hermanna Cheruska (rzyms. Arminiusza). (Po lewej) Maska legionisty rzymskiego. Maska wykonana jest z żelaza, była przyczepiona do hełmu za pomocą zawiasów. (Po prawej) W dwutyścną rocznicę bitwy w 2009 roku postawiono rzeźby w kształtach przypominających rzymskie *signum*, czyli wojskowy sztandar z emblematem. (Poniżej) Tzw. *Roemerweg* czyli droga Rzymian, szlak rzymskich legionów przepływających się przez Las Teutoburski

(Above) Modern museal pavillon erected in 2000, Archeological park in Kalriese is located on the area, where the battle took place. However, the first archeological discoveries were made only at the end of the 1980s. It was originally believed that the battle took place in the forests near Detmold, where the Hemann Cherusk monument stands (rom. Arminius). (On the left) Mask of Roman legionary. The mask was made from the iron. It was attached to the helmet using hinges.

(On the right). On the two thousandth anniversary of the battle in 2009, sculptures were erected in shapes reminiscent of the Roman *signum*, a banner with the emblem (above). So-called *Roemerweg*, the road of the Romans, the trail of Roman legions crossing the Teutoburg forest (on the left)

Armia rzymska podczas postoju w gęstych lasach Germanii. (Poniżej) Podczas przemarszu. Arminiusz znając słabe strony Rzymian umiał wykorzystać element zaskoczenia. Armia rzymska składająca się z trzech legionów wpadła w zasadzkę.

Bitwa trwała kilka dni i zakończyła się całkowitym zwycięstwem plemion germańskich, a cała armia rzymska została wybita, poza nielicznymi kilkoma przypadkami. Wódz rzymski Warus popełnił samobójstwo, żeby nie wpaść w ręce Germanów. Cesarz Oktawian miał później wołać w swoim pałacu - *Warusie, gdzie są moje legiony?!*

Roman army while stopping in the dense forests of Germania. (On the left) During the march. Arminius, knowing the weaknesses of the Romans, was able to use the elements of surprise. Roman army consists of three legions was ambushed. The battle lasted several days and ended with a complete victory of the Germanic tribes and all Roman army was defeated, except in a few cases. The Romans leader committed suicide to avoid falling into the hands of the Germans. The emperor was later to shout in his palace - *Varus, where are my legions!?*

Wydawca/Publisher	Wydawnictwo Multimedia Art 85-133 Bydgoszcz, ul. Konopna 20/12 tel. 604687579 e-mail: multimedia.art.byd@gmail.com
Tekst/Text	Jakub Wróbel
Tłumaczenie/Translation	Jakub Wróbel
Zdjęcia/Photo	Jakub Wróbel, Michael Samel, Andreas Springer, Jewgienij Gaponow, Andriej Taraszcuk, Igor Górewicz Archive, Piotr Narloch, Przemysław Jaskółowski, Portal internetowy: Trip Advisor, Jakub Huzior, Moshe Fairweather Crazy Crow Archive, Paul Novotny Archive, GRH "Rakkasans" Archive, Marija Moskwiczowa, Przemysław Grzelak, Olaf Popkiewicz, Michael Reibert Archive
Zdjęcia okładkowe/Cover photo	Jakub Wróbel
Opracowanie, Skład/Compilation, set	Jakub Wróbel
Konsultacja merytoryczna	Prof dr hab. Dariusz Nawrot, Tomasz Miłko, Jarosław Domiński, Tomasz Karpiński, Paweł Greiner, Piotr Narloch
Druk/Printing	
Obrazy i mapy	Domena publiczna
ISBN: 978-83-967385-3-0	

© Wszelkie Prawa Zastrzeżone/All Right Reserved, Bydgoszcz 2023

Album pt. "Wielkie bitwy w historii świata" to wędrówka przez 2 tysiące lat wielkich bitew w historii ludzkości. Bitew, które nie tylko były wielkimi starciami potężnych armii ale też bitew, które zmieniły bieg dziejów. Zdjęcia wykonane do albumu były robione nierzadko przy okazji okrągłych rocznic różnych batalii z udziałem setek a nawet tysięcy rekonstruktorów. Album zawiera bitwy od klęski Rzymian w Lesie Teutoburskim aż po bitwę o wzgórze Hamburger Hill. Książka ta stara się również przedstawić przemiany jakie następowały w uzbrojeniu oraz ubiorze na przestrzeni lat a nawet wieków.

The album titled "Great Battles in the World History" is a journey through 2000 years of the great battle in the history of mankind, but also battles that changed the course of time. The photos taken for the album were often taken on the occasion of round anniversaries of various battles involving hundreds or even thousands of reenactors. The album covers battles from the defeat of the Romans in the Teutoburg Forest to the battle of Hamburger Hill. This book also tries to present the changes that have occurred in weapons over the years and even centuries.

O autorze:
Jakub Wróbel
ur. 2 września 1979
w Warszawie,
absolwent
Państwowej Wyższej
Szkoły Filmowej,
Telewizyjnej
i Teatralnej w Łodzi.
Filmowiec, fotograf,
grafik, z zamiłowaniem
historyk

About author:
Jakub Wróbel
born in September 2,
1979 in Warsaw,
graduate National
School of Film,
Television and Theater
in Lodz in Poland.
Filmmaker, photographer,
graphic designer,
historian by passion

ISBN 978-83-967385-0-9

9 788396 738509